

Usein kysytyjä kysymyksiä kontrolloituun puuhun ja kansalliseen riskiarvioon liittyen

Mitä on kontrolloitu puu?

FSC-sertifioidun raaka-aineen kanssa voidaan sekoittaa kontrolloitua puuta FSC Mix - tuotteiden valmistusta varten. Kontrolloidun puun on oltava hyväksyttävistä lähteistä. Kontrolloidun puun järjestelmä määrittelee nämä hyväksyttävät lähteet eli minimivaatimukset raaka-aineelle.

Kontrolloituun puuhun liittyvät alla olevat kategoriat 1 - 5. Kontrolloitu puu ei saa

1. olla laittomasti hakattua
2. olla lähtöisin alueilta, joissa perinteisiä oikeuksia tai kansalaisoikeuksia rikotaan
3. olla lähtöisin metsistä, joissa metsänkäyttö uhkaa korkeita suojeluarvoja
4. olla lähtöisin alueilta, joissa luonnonmetsää on hakattu puuplantaasin tai muun korvaavan maankäyttömuodon tieltä
5. olla geenimuunneltua perimää.

FSC:n kontrolloidun puun standardit uudistuivat hiljattain. Uudistus tehtiin, koska haluttiin vastata kontrolloitua puuta kohtaan osoitettuun kritiikkiin ja osoittaa, että kontrolloitu puu todella on kontrolloitua.

Uutta standardia on kutsuttu Due diligence -standardiksi. Se auttaa puuta hankkivia organisaatioita hallitsemaan toimitusketjun riskejä. Esimerkiksi ihmisoikeuksiin tai korkeisiin suojeluarvoihin liittyvät rikkomukset ovat yritykselle valtava riski.

Miksi tarvitaan kontrolloitua puuta?

Kontrolloidun puun käytöllä avustetaan valmistajia hallitsemaan tilannetta, jos FSC-sertifioidun puuraaka-aineen toimitus on vaihtelevaa tai heikkoa. Samalla luodaan kysyntää FSC-tuotteille.

FSC Mix-leimalla varustetuissa sertifioiduissa tuotteissa hyödynnetään sekä FSC-sertifioiduista että kontrolloiduista lähteistä peräisin olevia raaka-aineita. Sertifioitua ja kontrolloitua raaka-ainetta voi sekoittaa tuotteissa FSC Chain of Custody (FSC-STD-40-004) standardin mukaisin ehdoin. Tarkemmin ehtoihin voi tutustua [täällä](#).

Miten kontrolloitu puu vaikuttaa suomalaiseen puukauppaan?

Suuret sertifikaatinhaltijat hankkivat sertifioidun puun lisäksi kontrolloitua puuta. Kansallinen kontrolloidun puun riskinarvio vaikuttaa siis sertifioimattomaan kontrolloidun puun puukauppaan.

Usein kysytyjä kysymyksiä kontrolloituun puuhun ja kansalliseen riskiarvioon liittyen

Mikä on kansallinen riskinarvio?

Kontrolloidun puun hankinnassa on huomioitava kansallinen riskinarvio. Kansallinen riskinarvio tehdään kussakin maassa kyseisen maan olosuhteet huomioiden. Riskinarvioinnista käytetään kansainvälisesti lyhennelmää CNRA (centralized national risk assessments).

Kuka teki kansallisen riskinarvion? Ketkä ovat vaikuttaneet lopputulokseen?

Suomen riskinarvion tehtiin yhteistyössä kansainvälisen (NEPCon) ja kotimaisen (Tapio) konsulttiyrityksen kanssa. Prosessissa oli mukana Suomen FSC ja kolmesta kamarista koostuva työryhmä (talous-, ympäristö- ja sosiaalinen kamari). Työryhmän jäsenet ovat FSC-yhdistyksen jäsenorganisaatioiden edustajia. Kyseessä ei kuitenkaan ollut neuvotteluprosessi, vaan konsultti teki lopulliset päätökset saamansa aineiston ja analyysin perusteella. Prosessissa kuultiin myös FSC:n ulkopuolisia sidosryhmiä ja asiantuntijoita.

Kuultiinko FSC:n sidosryhmiä riskiarviota tehtäessä?

19. huhtikuuta järjestettiin sidosryhmätilaisuus, jossa esiteltiin kontrolloidun puun järjestelmää ja riskinarvionprosessia. Virallinen kommentointi tapahtui verkkoalustan konsultaation kautta. Konsultaatioon osallistuminen vaati rekisteröitymisen, mutta kommentoinnin pystyi tekemään anonymisti. Kaikilla FSC:n sidosryhmillä on ollut mahdollisuus osallistua riskiarvion valmisteluun.

Mistä löydän kansallisen riskinarvion?

Suomen kansallisen riskinarvion (FSC-CNRA-FI V1-0) voi ladata kansainvälisen FSC:n [dokumenttisivulta](#). Riskinarvio on englanniksi. Valitse "Download now" -palkki klikkaamalla. Riskinarvio latautuu koneellesi ZIP-muotoisena kansiona. Kansion avaamalla näet kansallisen riskinarvion ja sen liitteet.

Mitä FSC:n kontrolloitua puuta hankkivan yrityksen tulee tehdä kansallisen riskiarvion myötä?

FSC:n kontrolloitua puuta hankkivan yrityksen tulee päivittää omat Due diligence -järjestelmänsä vastaamaan uutta riskinarviota (siirtymäaika päättyi toukokuun 2019 lopussa). Due diligence järjestelmän avulla puuta ostavan organisaation tulee pystyä tunnistamaan riskialueet ja soveltaa riskinhallintatoimia niiltä puuta hankkiessaan.

Usein kysytyjä kysymyksiä kontrolloituun puuhun ja kansalliseen riskiarvioon liittyen

Mihin riskiluokitukset perustuvat ja mitä luokitukset ovat?

Riskiä on arvioitu keräämällä laajaa tausta-aineistoa luotettavista lähteistä (mm. LUKE, SYKE): esimerkiksi tilastoja, metsätietoaineistoja, ympäristön tilaa kuvaavia lukuja, asiantuntijahaastatteluja, satelliittikuviin perustuvaa dataa sekä lakiaineistoja. Näiden aineistojen pohjalta on tehty analyysi, jonka perusteella on annettu arvio riskistä. Riski voidaan määritellä joko matalaksi tai määritellyksi riskiksi.

Matala riski (low risk):

Matala riski tarkoittaa sitä, että riskitason on oltava hyväksyttävä. Jonkinlainen riski voi siis olla. Myös matalan riskin alueilla on selvitettävä puun alkuperä.

Määritelty riski (specified risk):

Määritelty riski tarkoittaa havaittuja riskejä. Havaitut riskit kohdistuvat tiettyihin osaluueihin. Riski voidaan siis kohdistaa tiettyyn asiaan ja alueeseen.

Kun riski on tunnistettu, tarkoittaa se, että FSC-sertifioidun puunhankkijan on määriteltävä riskinhallintatyökalut, joilla riskiä pienennetään hyväksyttävälle tasolle. Riskien vähentämisen avulla on mahdollista toimia alueella, mutta puunhankkijalla on vastuu toimien riittävydestä.

Lopullisesti riskinhallintatoimien riittävyyden määrittelee auditoija.

Miksi joissakin maissa on riskialueita? Eikö lähtökohtaisesti toimita esimerkiksi lakien mukaisesti?

Aina esimerkiksi lait tai niiden käytännön toteutus eivät riitä takaamaan riittävää FSC-vaatimusten, kuten ympäristöarvojen, säilymistä. Tästä syystä kunkin maan osalta arvioidaan esimerkiksi sitä, millaisia korkeita suojeluarvoja maassa on, miten lainsäädäntö ja toimivat käytännöt suojaavat näitä arvoja, ja mikä on riski, että metsätalous uhkaa näitä arvoja (kategoria 3). Samalla tavalla arvioidaan kaikki kategoriat. Riskinarviossa huomioidaan myös erilaiset näkökulmat, kuten huomioidaan metsätalouden ja sidosryhmien (esimerkiksi alkuperäiskansa) välisten kiistojen olemassaolo.

Millaisia ovat muiden maiden riskinarviot verrattuna Suomeen? Onko muiden maiden tilannetta huomioitu Suomen riskinarvioita tehtäessä?

Naapurimaiden riskinarvioita on huomioitu Suomen arviota tehtäessä. Lähialueiden

Usein kysytyjä kysymyksiä kontrolloituun puuhun ja kansalliseen riskiarvioon liittyen

riskinarviot ovat samansuuntaisia kuin Suomessa, vaikka maiden lähtötilanteissa toki on vaihtelua lainsäädännön ja esimerkiksi luontoarvojen kartoituksen suhteen. Lähes kaikissa maissa on sekä matalan että määritellyn riskin alueita. Eri alueita on voitu luokitella maantieteellisesti tai esimerkiksi omistajuuden mukaan (valtion metsät vs. yksityisten omistamat metsät).

Myös kansainvälinen FSC vertailee konsulttien tekemiä riskinarvioita ja vaikuttaa siihen, että ne tehdään samojen mittareiden mukaan.

Miten toimin, jos olen ostamassa kontrolloitua puuta?

Matalan riskin tapauksessa ostaja voi ostaa puuta alueelta. Lisätoimia ei tarvita.

Jos hankinta-alueella on määritelty riski, ostajalla on velvollisuus laatia riskinhallintatyökaluja, joilla riskiä voidaan madaltaa.

Suomessa ei ole määritelty yhteisesti riskinhallintatyökaluja, mutta toimijat voivat tehdä yhteistyötä sopivien toimien määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi.

Jos olet ostamassa kontrolloitua puuta, on sinun ensimmäiseksi tutustuttava riskinarvioon. Jos hankinta-alue on määritelty korkean riskin alueeksi, määrittele riskinhallintatyökalut ja toteuta tarvittavat toimet (esimerkiksi sidosryhmien kuuleminen) riskin madaltamiseksi.

Jos riskiä ei voida madaltaa eikä hankittavaksi aiottu puu täytä FSC-kontrolloidun puun vaatimuksia, sitä ei voi jatkojalostaa tai myydä FSC-kontrolloituna puuna.

Olen metsänomistaja. Miten tämä riskinarviointi vaikuttaa minun metsääni?

Suomen kansallisessa riskinarviossa todettiin määriteltyjä riskejä liittyen korkeisiin suojeluarvoihin (HCV). Metsänomistajana voit pyytää metsäpalveluyritystä tai puuta ostavaa yritystä arvioimaan täyttääkö osa metsätilastasi FSC:n korkean suojeluarvon määritelmän. Suuri osa HCV-alueista on esimerkiksi metsä- tai luonnonsuojelulain nojalla jo suojeltuja alueita. Jos HCV-alueita metsätilastasi löytyy, on puunostajan tehtävä selvittää, onko näillä alueilla mahdollista harjoittaa metsätaloutta ilman negatiivista vaikutusta alueen suojeluarvoihin. Riskiluokitus voi rajoittaa metsien käyttöä määritellyn riskien alueilla. Esimerkiksi joillain HCV-alueilla leimikonsuunnittelun toteutus sulan maan aikana voi olla riittävä toimi vähentämään suojeluarvoille kohdistuvia riskejä ja samalla mahdollistaa metsien käytön.

Metsänomistajana voit pyytää myös tarjouksen FSC-sertifiointista metsätilallesi. FSC-sertifioitujen tuotteiden kysyntä kasvaa jatkuvasti ja FSC-sertifioidun puun kysyntä kasvaa

Usein kysytyjä kysymyksiä kontrolloituun puuhun ja kansalliseen riskiarvioon liittyen

samalla. Kysynnän kasvaessa, sillä voi olla myös vaikutusta puusta saatavaan hintaan ja puun menekkiin markkinatilanteesta huolimatta.

Voiko Suomen riskiluokitus muuttua lähivuosina?

Voi, jos Suomessa tapahtuu merkittäviä muutoksia, jotka vaikuttavat riskiluokitukseen. Esimerkiksi lakimuutokset voivat johtaa tähän.

Mitä ovat korkean suojeluarvon metsäkohteet eli HCV-alueet?

[Kansallisessa riskinarviossa](#) on määritelty minkälaiset alueet voivat täyttää HCV-alueen määritelmän. Varsinainen määrittely tulee tehdä kohdekohtaisesti. Korkean suojeluarvon (HCV) kohteeksi määrittely ei aina tarkoita, että alue olisi jätettävä metsätalouden ulkopuolelle. Suojeluarvot HCV-alueilla saattavat säilyä metsätaloudesta huolimatta. Kontrolloitua puuta hankittaessa on otettava selvää, miten metsätalous vaikuttaa alueen suojeluarvoihin. Jos metsätalous vaikuttaa negatiivisesti suojeluarvoihin, on käytettävä riskinhallintakeinoja, joilla riskiä suojeluarvojen heikentymiselle voidaan vähentää.

Miten FSC voi vaikuttaa sertifioiduttomiin metsiin? Voiko alueen luokittelu HCV-alueeksi vaikuttaa puun myyntiin alueelta?

On totta, että kontrolloidun puun hankinta vaikuttaa myös sellaisten metsänomistajien mahdollisuuksiin myydä puuta FSC-sertifioiduille yrityksille, jotka eivät ole sertifioidut metsiään FSC:llä. Koska FSC-sertifioidujen tuotteiden kysyntä ylittää FSC-sertifioidun raaka-aineen tarjonnan, tarvitaan joissakin toimitusketjuissa myös FSC:n määrittelemää kontrolloitua puuta. Kontrolloidulle puulle asetetut vaatimukset voivat vaikuttaa puun myyntiin sertifioiduttomissa metsissä. FSC:n vaikutus tulee kysynnän kautta, kun kuluttajat vaativat entistä vastuullisemmin tuotettuja tuotteita. Tätä kautta tuotteita valmistavat yritykset hankkivat FSC:n kriteerien mukaan tuotettua materiaalia. FSC on vastuullisen metsänhoidon väline eikä pelkästään suojele metsiä. FSC tarjoaa kuluttajille tavan varmistaa, että heidän ostamansa puutuotteet ovat vastuullisesti tuotettuja.

Miten saan tietää, onko omistamani metsä HCV-aluetta tai onko omistamallani alueella HCV-kohteita?

Puuta ostavat yritykset ovat vastuussa HCV-alueiden määrittelystä ja jokainen metsänomistaja voi pyytää puuta ostavalta tai metsäpalveluja tarjoavalta yritykseltä arvion HCV-alueiden olemassaolosta omalla metsätilallaan.

Usein kysytyjä kysymyksiä kontrolloituun puuhun ja kansalliseen riskiarvioon liittyen

Suuri osa mahdollisten HCV-alueiden sijainnista on jo avoimesti saatavilla, esimerkiksi lakisääteiset suojelualueet löytyvät avoimesta metsävaratiedosta. Kaikkia kohteita ei ole kartoilla lainkaan, eikä Suomessa ei ole tehty koko maata kattavia maastoinventointeja kaikista arvokkaista luontokohteista.

Käytännössä HCV-arviointi on tehtävä kohdekohtaisesti, mutta toki on mahdollista tuottaa karttoja, joissa on merkitty avoimesta metsävaratiedosta saatavat kohteet ja alueet, joilla voidaan arvella olevan korkeita suojeluarvoja (eli HCV-arvoja), esimerkiksi luontotiedon, valuma-alue- ja korkeusmallien perusteella, mutta tällaisten kohteiden lopullinen tunnistaminen on tehtävä yleensä paikan päällä metsätaloustoimenpiteiden suunnittelun yhteydessä. HCV-alueet ovat yleensä laajoja ja yhtenäisiä arvokkaita alueita, ei yksittäisiä pienkohteita.

Onko julkisesti saatavilla olevaa karttaa HCV-alueista?

Tällä hetkellä ei ole. Jokainen puuta ostava organisaatio voi itse tuottaa kartat, joissa HCV-alueet ovat kuvattuna. HCV-alueiden kartoitus on puuta ostavien organisaatioiden vastuulla. Osa HCV-alueista, kuten luonnonsuojelualueet, ovat julkisesti saatavilla, mutta kaikkia HCV-alueita ei ainakaan tällä hetkellä ole julkisesti saatavilla. Ne alueet, joita ei ole kartalla, pystyy metsäammattilainen tunnistamaan. Työ on tehtävä kohde kerrallaan.

Kuka määrittelee onko joku alue määritelmältään HCV-alue?

Kontrolloitua puuta ostava organisaatio määrittelee, onko jokin alue määritelmältään HCV-alue. [Kansallisen riskiarvion](#) avulla yritysten tulee päivittää omat hankintaperiaatteensa kontrolloidun puun osalta ja arvioida riskialueilla kohdekohtaisesti HCV-alueiden olemassaolon.

Kontrolloitua puuta ostavan organisaation toimintaa valvoo vuosittaisilla auditoinneilla riippumaton kolmas osapuoli (auditoija).

Miksi julkisesti ei ole tarjolla karttoja HCV-kohteista?

Kukin puuta ostava organisaatio toimii oman Due diligence-järjestelmänsä mukaisesti. Jokainen organisaatio voi oman harkintansa mukaisesti avata mahdollisia karttoja todennäköisten HCV-alueiden esiintymistä. Kartta-aineistoa joka kattaisi kaikki HCV-alueet, ei ole tuotettu. HCV-alueet tulee lopullisesti tunnistaa kohdekohtaisesti, eikä kaikkia kohteita ole kartoilla lainkaan, eikä Suomessa ei ole tehty kattavia maastoinventointeja kaikista arvokkaista luontokohteista.

Forest Stewardship Council

FSC Suomi

Usein kysytyjä kysymyksiä kontrolloituun puuhun ja kansalliseen riskiarvioon liittyen

Mitä asioita puuta ostavan yrityksen tulee ottaa huomioon toimiessaan tunnistetuilla potentiaalisilla HCV-alueilla?

Puuta ostavan yrityksen tulee varmistua, ettei HCV-arvot vaarannu metsätaloustoimenpiteissä. Joskus se voi tarkoittaa alueen suojelemista, joskus vain metsänhoitotoimenpiteiden (esim. leimikon suunnittelun ajankohdan) säätämistä.